

Propozycja drugiej części zajęć zdalnych „Matka Ziemia” dla klas I-III

Dzisiaj proponujemy Wam pochylić się nad kwestią zrównoważonego miasta. Zastanowimy się nad tym, czy da się zaprojektować miasto, w którym pocujemy się szczęśliwi? A jeśli tak, to jak budować miasta przyjazne dla mieszkańców (miasta zrównoważone)?

Zacznijmy od przeczytania bajki *O Smogu Wawelskim i Gwar-szawie*. Z niej dowiedzie się: dlaczego przyjaciele nie chcieli zamieszkać na stałe ani w Warszawie, ani w Krakowie; gdzie znaleźli miasto przyjazne zwierzacom oraz co postanowili zrobić, by ich piękne, zielone Podlasie zamieniło się w najbardziej przyjazną i zrównoważoną przestrzeń w całej Polsce.

<https://tuptuptup.org.pl/o-smogu-wawelskim-gwar-szawie/>

Zastanówcie się:

- 1. Dlaczego Tola chce się wyprowadzić ze swojej miejscowości? Czy Tola u siebie na wsi może bezpiecznie jeździć rowerem?*
- 2. Dlaczego Urwis nazwał Warszawę Gwar-szawą? Dlaczego Urwis nie chce zamieszkać w Warszawie??*
- 3. Czy w Krakowie istnieje smog? Co to takiego? Skąd bierze się smog w Krakowie?*
- 4. Dlaczego Tola uznała, że Kopenhaga mogłaby być miejscem, w którym chce zamieszkać?*
- 5. Czy istnieje miasto przyjazne dla ludzi i zwierząt? Co Pola, Tola i Urwis planują zmienić na Podlasiu, żeby to miejsce było jeszcze bardziej przyjazne do życia?*

CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

MAPĄ ROZWOJU ŚWIATA DO 2030 ROKU

Cele Zrównoważonego Rozwoju to nic innego jak mapa rozwoju świata zaakceptowana przez wszystkie Państwa ONZ do 2030 roku. Siedemnaście **Celów Zrównoważonego Rozwoju** to – uzgodniony przez przedstawicieli państw członkowskich ONZ, świata nauki i biznesu – plan na rzecz zrównoważonego rozwoju, umocnienia pokoju i wolności na świecie. Globalne Cele mają przyczynić się do likwidacji ubóstwa i głodu, ograniczenia dyskryminacji czy nietolerancji, przeciwdziałania zmianom klimatu, ochrony różnorodności biologicznej oraz zapewnienia, by na kwestie wody, energetyki czy infrastruktury patrzeć przez pryzmat dobra społeczeństwa, środowiska i gospodarki.

Cele Zrównoważonego Rozwoju zastąpiły Milenijne Cele Rozwoju obowiązujące w latach 2000-2015. Cele te skupiały się na eliminacji ubóstwa, głodu oraz chorób i odnosiły się do Krajów Globalnego Południa (krajów rozwijających się). Nowe Globalne Cele dodają do znanych nam problemów zrównoważony rozwój, produkcję, konsumpcję i korzystanie ze środowiska, dostęp do energii oraz zmiany klimatu. Oznacza to, że od 2015 roku światowe wyzwania nie dotyczą tylko poprawy sytuacji w krajach najbardziej potrzebujących, ale również wielu reform w krajach rozwiniętych. Zmiany potrzebne są wszędzie.

Który Cel Zrównoważonego Rozwoju dzisiaj zgłębimy?

Cel 11: Zrównoważone miasta i społeczności lokalne – życie w zdrowej atmosferze!

W tym celu zawarte jest to wszystko, co uczynić ma nasze życie zdrowszym pod każdym kątem – poprawa jakości powietrza, dbałość o środowisko, w tym ograniczenie zużycia surowców, wody i energii, zrównoważona komunikacja, rozwój społeczny - jakość życia (dostęp do opieki zdrowotnej, do edukacji, wyższy poziom życia mieszkańców, ale i większe zaangażowanie społeczne).

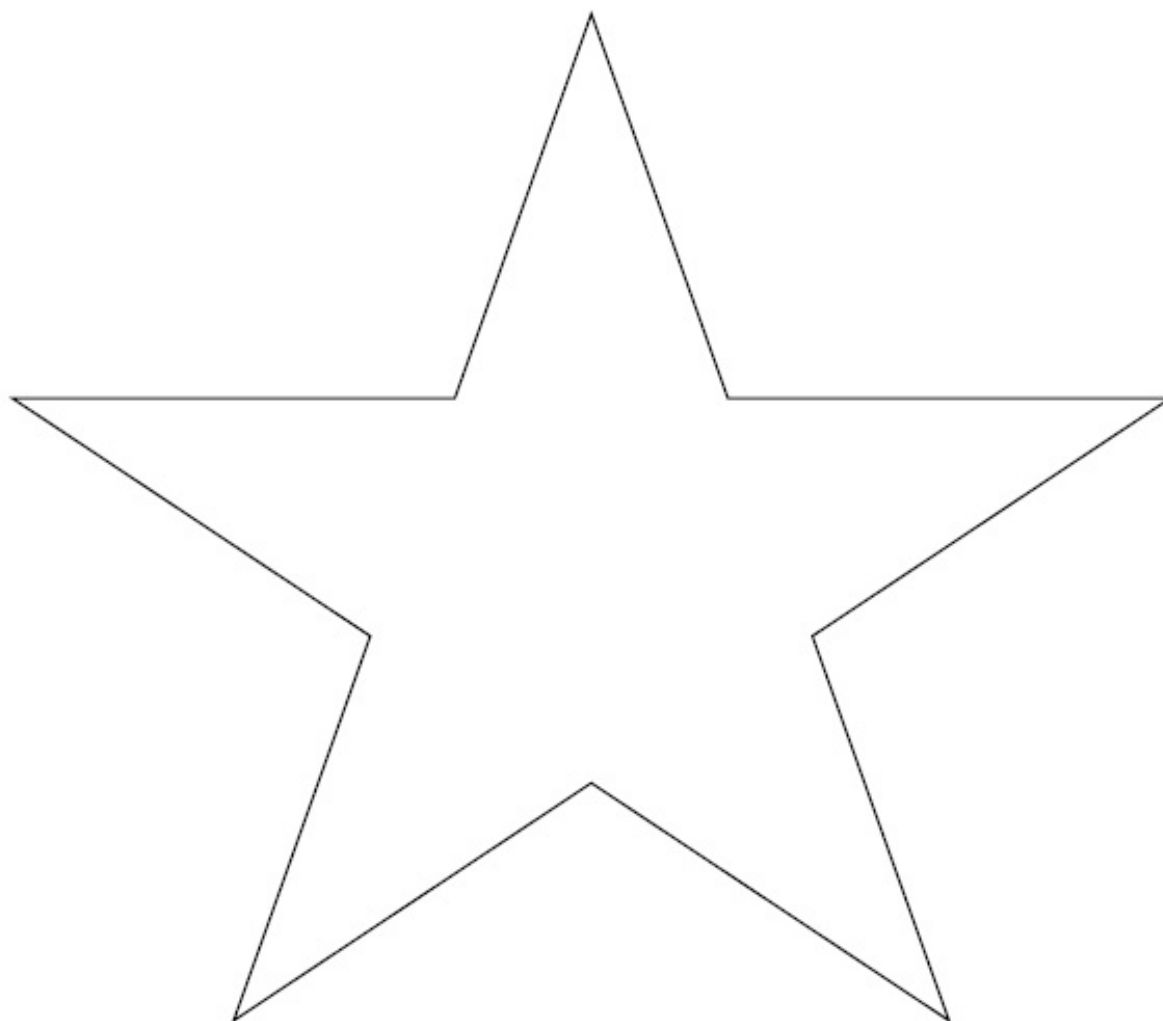
¹ <https://tuption.org.pl/wp-content/uploads/2018/02/sdg-dla-nauczycieli.pdf>

Tworzymy miasto przyjazne!

W 2015 roku liczba osób zamieszkujących tereny miejskie osiągnęła 4 miliardy, co stanowiło 54% światowej populacji. Do 2030 roku liczba ta ma przekroczyć 5 miliardów. Szybka urbanizacja przyniosła ogromne wyzwania. Rosnąca liczba mieszkańców slumsów, zwiększone zanieczyszczenie powietrza oraz nieplanowane rozrastanie się miast, co zwiększa podatność na katastrofy, wymaga strategicznego zarządzania.

Konieczne jest lepsze planowanie, uwzględniające kwestie środowiskowe. A więc dzisiaj tworzymy wizję – projekt miasta zrównoważonego, które zbudujemy od podstaw. Proponujemy Wam jako ekspertom opracować propozycję rozwiązania wyzwań dla miast polskich, przygotowując również nazwy obiektów, instytucji, które będą pomocne w rozwiązaniu (określając miejsce ich lokalizacji w przestrzeni miejskiej). Wyobraźcie sobie Architektami, Projektantami, którzy przygotowują plan miasta.

Zanim zaczniecie tworzyć plan, zastanówcie się nad tym, jak wygląda współczesne miasto, a co pomoże uczynić go przyjaznym dla zwierząt, ludzi i roślin. Jakie dzielnice muszą wystąpić w każdym mieście? A może zaprojektujecie coś bardzo nowatorskiego, innego od znanych Wam projektów miast? Możecie podzielić dzielnice według funkcji albo też zaprojektować miasto w kształcie gwiazdy. Niżej podajemy pomocne pytania dla rozważań o tym, jakim powinno być miasto zrównoważone.

Odpady

Miasta wytwarzają bardzo dużo odpadów. Należy je gdzieś składować, ale tak, by nie zanieczyszczać środowiska. Wiadomo również, że w Polsce bardzo mało odpadów podlega recyclingowi. Jak poradzić sobie z rosnącą górą śmieci? Jak takie działania jak recycling, upcycling wpisać w normalne działania codzienne społeczności miejskiej? Co zrobić z rosnącą górą opakowań, jak je ograniczyć (zwłaszcza w handlu)? Czy może część z odpadów kompostować lub przetwarzać ponownie? Jak wykorzystać kompostowane odpady i uzyskiwany biogaz?

Transport zrównoważony w mieście

Zrównoważony transport można krótko streścić w trzech słowach: płynny, efektywny i ekologiczny. Czyli jaki? Które środki transportu będą najbardziej pożądane w zrównoważonym mieście? Zaproponujcie nowoczesne rozwiązania w dziedzinie transportu miejskiego w Waszym mieście – chodzi o zlikwidowanie lub ograniczenie tzw. niskiej emisji. Przemyślcie, jak promować komunikację miejską wśród mieszkańców. Co planujecie w zakresie tras rowerowych i dla pieszych? A może strefy wyłączone od ruchu samochodowego?

Zieleń w mieście

Zieleń ma duże walory, nie tylko estetyczne w mieście. Tłumi hałas, chroni przed zanieczyszczeniami. Zwłaszcza na etapie planowania miasta trzeba zwrócić szczególną uwagę na zieleń. Czy będziecie zakładać reprezentacyjne parki i ogrody działkowe, czy rozplanujecie w całej przestrzeni miasta mniejsze formy z zielenią? A może bardziej futurystycznie – zieleń na dachach, na ścianach wewnętrznych (zielone ścianki)?

Zasoby – ich wykorzystanie

Jak wykorzystywać efektywniej zasoby? Jak oszczędzać energię? Czy budujemy domy pasywne, aktywne czy inne? Jak wykorzystać odnawialne źródła energii w większym zakresie? Jak uwrażliwić mieszkańców na konieczność oszczędzania surowców? Na kwestię oszczędzania wody? Zaproponujcie technologie energo - , surowco – i wodooszczędne.

Niekontrolowana polityka przestrzenna

Jak zwalczać nieodpowiednią politykę przestrzenną, chaos przestrzenny? Macie ułatwione zadanie – projektujecie od zera, ale musicie pomyśleć o rozwoju miasta w przyszłości – jak ograniczyć lub wyeliminować takie zjawiska?

Zarządzanie miastem. Polaryzacja społeczna

Zarządzanie efektywne to wyzwanie XXI wieku. Mieszkańcy współczesnych miast chcą mieć coraz większy wpływ na to, co się dzieje w ich okolicy. Jak zachęcić ich do współuczestniczenia i współdziałania w decydowaniu o przyszłości miasta i jego mieszkańców? Jak ograniczyć nadmierną biurokrację? Jak sprawić, by podejmowane decyzje były słuszne i opłacalne dla mieszkańców naszego miasta? Czy skorzystać z wzoru budżetu obywatelskiego? A może zaproponujecie coś innego? Jak zaprojektować miasto, aby część jego mieszkańców nie była wykluczona ze względu na życie w dzielnicach nędzy, robotniczych?

A teraz najfajniejsza część! Wyjmujcie z szafek kolorowe mazaki, papier, karton, plastelinę, wszystko, co uważacie za przydatne w budowaniu miasta i zaczynajcie tworzyć go w rzeczywistości! Nie musicie uwzględniać na mapie wszystkich aspektów, o których dzisiaj była mowa, ale zadbajcie o to, żeby Wasze miasto było zielone i tolerancyjne w stosunku do każdego, a najważniejsze - przyjazne przyrodzie. Pamiętajcie, żeby Wasze miasto marzeń dostało nazwę!

Dodatkowa informacja dla rodziców:

Pomoc rodzica podczas tworzenia miasta jest bardzo przydatna, a moderacja podczas dyskusji dot. planu projektu – nawet konieczna. Rekomendujemy zaglądać na strony internetowe o edukacji ekologicznej w celu zgłębienia nieznanego dziecku pojęć:

<https://e-globalna.edu.pl/>

<https://www.culturelab.pl/>

<https://tuptuptup.org.pl/>

Miasta w liczbach:

- Najstarsze miasto świata powstało w Turcji 6 tysięcy lat p.n.e.
- W roku 2030 60 % ludności będzie żyło w miastach.
- 60% ludności Polski mieszka w miastach. Mamy 914 miast.
- Miasta zużywają 75% energii światowej.

Tematy do dyskusji z dzieckiem:

- światowe dziedzictwo przyrodnicze (najciekawsze przykłady ze świata, m.in. z Polski);
- smog – co to jest i jak mu przeciwdziałać;
- segregacja śmieci (odsyłamy do pierwszej części zajęć „Matka Ziemia”, którą znajdą Państwo na stronie Wirtualnego Pałacu)
- energia cieplna zimą, nowinki dotyczące budynków energooszczędnych (Jak ogrzewamy dom? Czy mamy alternatywę?);
- rodzaje transportu na świecie (Jaki transport wybrać w trakcie poruszania się po mieście?). Zachęcamy korzystać z ilustracji.